

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه انتقال موردی محکومان به حبس»

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت:

۵۷

شماره چاپ:

۶۱

تاریخ چاپ:

۱۳۹۱/۴/۶

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

مقدمه

امروزه خصیصه فراملی شدن بزهکاری، توسعه و گسترش همکاری‌های قضایی و حقوقی به‌ویژه در امور کیفری را به امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر برای کشورها مبدل نموده است. اقدامات عملی برای گسترش همکاری‌های قضایی عمدتاً از طریق انعقاد موافقتنامه‌های دو یا چندجانبه که در قالب موافقتنامه استرداد مجرمین یا معاضدت قضایی در امور کیفری و یا در قالب موافقتنامه انتقال محکومان به حبس تنظیم می‌شود محقق می‌گردد.

با این حال کشورها به موازات انعقاد موافقتنامه‌ها، در حوزه حقوق داخلی خود نیز قوانینی را به تصویب می‌رسانند تا در مواردی که موافقتنامه وجود ندارد بتوانند براساس آن قانون به تبادل همکاری‌ها بپردازند. در همین راستا به‌منظور تدوین قانونی که بتواند در مواردی که موافقتنامه انتقال محکومین به حبس وجود ندارد مبنای همکاری قرار گیرد، لایحه مزبور تدوین گردیده است.

این لایحه در قالب ۲۳ ماده با هدف برخورداری محکومین به حبس از تسهیلات رفاهی و عاطفی پیش‌بینی شده در حقوق داخلی و کاهش آسیب‌های اجتماعی ناشی از این امر، زمینه‌های قانونی انتقال اتباع ایرانی محکوم به حبس در خارج از کشور و یا انتقال اتباع خارجی محکوم به حبس در ایران را فراهم نموده است.

ارزیابی کلی لایحه

چنانچه گفته شد همکاری قضایی بین‌المللی دارای ابعاد مختلفی است که لایحه مزبور صرفاً به موضوع انتقال محکومین به حبس پرداخته است که از این جهت دارای نقص و خلأ قابل توجهی می‌باشد. از این رو با عنایت به لزوم جامع‌نگری در تصویب قوانین از یکسو و همچنین لزوم بازنگری در قانون استرداد مجرمین (۱۳۳۹)، کمیسیون قضایی و حقوقی در مصوبه خود برپایه مفاد این لایحه به موضوع معاضدت قضایی و بازنگری در قانون استرداد مجرمین نیز پرداخته است.

ارزیابی مصوبه کمیسیون

با توجه به اهمیت و ضرورت توسعه همکاری‌های قضایی بین‌المللی به‌ویژه در امور کیفری در همه ابعاد، مقررات مربوط به استرداد مجرمین و همچنین معاضدت‌های قضایی نیز به این لایحه افزوده گردیده که باعث جامعیت لایحه شده است. در نتیجه موضوع استرداد مجرمین، معاضدت قضایی و انتقال محکومین به حبس به‌عنوان مصادیق مهم همکاری قضایی بین‌المللی در گزارش کمیسیون با متنی روان و شیوه‌ای منطقی به تصویب رسیده است.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۳۰۷۷

تاریخ انتشار:

۱۳۹۲/۴/۲۹

محورهای مهمی که در مصوبه کمیسیون به آن توجه شده است عبارتند از:

۱. به روزرسانی، یکپارچه سازی، رفع خلأها و بازنگری در قوانین و مقررات موجود،

۲. اجرایی شدن برخی تعهدات دولت ایران براساس معاهدات بین المللی که مورد تصویب جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است،

۳. فراهم نمودن امکان حمایت از اتباع ایرانی،

۴. اعطای صلاحیت به دادگاه های داخلی،

۵. آمادگی مقابله با تحولات آینده.

یادآوری چند نکته مهم:

توجه به چند نکته که در مفاد گزارش کمیسیون نیز به آن تصریح شده است حائز اهمیت است:

۱. هرگونه درخواست همکاری های قضایی بین المللی در صورتی به اجرا گذاشته می شود که با حاکمیت، امنیت و نظم

عمومی و اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مغایرت نداشته باشد.

۲. رعایت اصل رفتار متقابل در همکاری های قضایی یکی از اصول مهم در تبادل همکاری ها به شمار می رود.

۳. هرگاه درخصوص استرداد مجرمین، معاضدت قضایی و یا انتقال محکومان معاهده دو یا چندجانبه منعقد شده باشد،

همکاری قضایی بین المللی طبق شرایط مذکور در معاهده به عمل می آید. بنابراین در موارد فقدان یا سکوت موافقتنامه، همکاری قضایی بین المللی برطبق این مقررات انجام می شود.

جمع بندی

با توجه به مشکلاتی نظیر نقص قوانین و مقررات موجود به ویژه در حوزه انتقال محکومین به حبس، معاضدت قضایی کیفری و استرداد مجرمین، فقدان ساختار و رویه های اداری یکسان در امر همکاری های قضایی بین المللی و همچنین فقدان رویه واحد در انعقاد و متن معاهدات دوجانبه همکاری های بین المللی، تصویب لایحه مزبور با اصلاحاتی که در کمیسیون نسبت به آن صورت گرفته است ضروری به نظر می رسد. در صورت تصویب گزارش کمیسیون در صحن علنی مجلس شورای اسلامی توصیه می شود عنوان لایحه به «همکاری های بین المللی قضایی در امور کیفری» تغییر یابد.